

Klucz odpowiedzi i schemat punktowania zadań

Małopolski Konkurs Języka Polskiego dla uczniów gimnazjów w roku szkolnym 2014/2015

Etap szkolny: „W rozstaniach najpiękniejsze są powroty”

Za-danie	Przykładowa odpowiedź	Punkta-cja	Zasady przydzielania punktów	
Powrót naznaczony smutkiem				
1	1a	Kolejno: Hades, Demeter, Zeus, Kora / Persefona	0–2	2 pkt przyznaje się za poprawne podanie czterech imion. 1 pkt przyznaje się za podanie trzech–dwóch imion.
	1b	Kolejno: F, P, P, P, F, P, P, F	0–3	3 pkt przyznaje się za poprawną ocenę prawdziwości ośmiu informacji. 2 pkt przyznaje się za poprawną ocenę prawdziwości siedmiu–sześciu informacji. 1 pkt przyznaje się za poprawną ocenę prawdziwości pięciu–czterech informacji.
	2a	Kolejno: Nazwa środka – porównanie Funkcja w tekście – Np. wskazuje na stan niezwykłego ożywienia bogini, jej zniecierpliwienie, pośpiech, w jakim udaje się na spotkanie z matką. Nazwa środka – epitet Funkcja w tekście – Np. wskazuje na miłość Kory do matki, czułość względem niej. Nazwa środka – wyliczenie Funkcja w tekście – Np. dynamizuje przedstawioną scenę, wskazuje na gwałtowność emocji towarzyszących spotkaniu z matką.	0–6	1 pkt przyznaje się za poprawne podanie nazwy jednego środka stylistycznego. 1 pkt przyznaje się za poprawne określenie funkcji jednego środka w tekście.

2	2b	<p>Na przykład: Demeter nie mogła w pełni cieszyć się z powrotu Kory / Persefony, ponieważ okazało się, że jej córka trzy miesiące w roku będzie musiała spędzać z mężem w królestwie cieni. Hades bowiem użył podstępu i przed rozstaniem z żoną dał jej do zjedzenia owoc granatu.</p>	0–1	1 pkt przyznaje się za podanie wyjaśnienia zgodnego z treścią mitu.
	2c	<p>Na przykład: pokarm zmarłych, znak łączności człowieka i jego życia na ziemi z tajemniczymi zaświatami; symbol miłości i siły płodnej w naturze; ziarno, które – rzucone w ziemię – pozornie obumiera, żeby później ożyć i wydać plon; owoc mający zapewnić duszy życie po śmierci.</p>	0–1	1 pkt przyznaje się za podanie poprawnego znaczenia symbolicznego.
3		<p>Na przykład: Mit ten wyjaśniał przemienność pór roku. Grecy wierzyli, że stan przyrody odzwierciedla uczucia Demeter – smutek, gniew, tęsknotę za córką (zima) lub radość z jej powrotu (wiosna). Mit tłumaczył, że rozstania i powitania matki i córki powtarzają się i układają w odwieczny cykl, ponieważ Persefona nie może wrócić na ziemię raz na zawsze. Skosztowała owocu granatu, który na wieki związał ją ze światem zmarłych.</p> <p>Dzięki temu mitowi człowiek czuł się bezpieczny, wiedział bowiem, dlaczego ziemia nie rodzi, a przyroda obumiera. Wiedział też o odradzaniu się świata natury na wiosnę. Przestał traktować świat jako wrogi, bo dzięki mitowi harmonia świata została ocalona.</p> <p>Symboliczny sens mitu odnosi się natomiast do podstawowych tajemnic ludzkiego bytu, jakimi są życie i śmierć, nierozzerwalnie ze sobą związane.</p>	0–2	<p>1 pkt przyznaje się za poprawne wyjaśnienie znaczenia mitu dla starożytnych Greków.</p> <p>1 pkt przyznaje się za podanie symbolicznego znaczenia mitu.</p>

4	<p>Na przykład: mrok, dół – śmierć, królestwo zmarłych; światło, góra – życie, ziemia; wyprostowana sylwetka Persefony – siły życiowe, witalność, życie; wznoszenie się Persefony ku górze – powrót do świata żywych, istnienie; wyciągnięte ramiona córki – gotowość połączenia się z matką w uścisku, niecierpliwe oczekiwanie na przytulenie się do matki; szeroko rozwarte ramiona Demeter – gotowość przytulenia córki, miłość i serdeczność.</p>	0–2	<p>2 pkt przyznaje się za poprawne objaśnienie symbolicznego znaczenia sześciu–pięciu elementów obrazu.</p> <p>1 pkt przyznaje się za poprawne objaśnienie symbolicznego znaczenia czterech–trzech elementów obrazu.</p>
5	5a Na przykład: Żeby przeżyć, musiał nająć się do pasienia świń. Żydzi nie hodowali tych zwierząt, bo uważali je za nieczyste, stąd wniosek, że chłopak przebywał wśród pogan. Syn marnotrawny zazdrościł świniom pokarmu, ale nie pozwolono mu go skosztować, choć przymierał głodem.	0–1	1 pkt przyznaje się za sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
	5b Na przykład: Ojciec kazał sługom przynieść dla odnalezionego syna najlepszą szatę, pierścień na rękę i sandały na nogi.	0–1	1 pkt przyznaje się za sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
	5c Na przykład: Kiedy starszy syn dowiedział się, w jaki sposób ojciec powitał rozrutnego brata, obraził się i nie chciał wejść do domu. Oskarżył też ojca o niesprawiedliwość. Miał pretensje, że nagrodę, na którą w swoim mniemaniu zasłużył właśnie on, dostał jego młodszy brat.	0–1	1 pkt przyznaje się za poprawne przedstawienie zachowania starszego syna i uwzględnienie wszystkich informacji zawartych w przypowieści.
	5d Na przykład: Miłość miłosiernego ojca jest autentyczna, dlatego nie jest zapłatą za żadne zasługi, nie można na nią zarobić, jest darmowa.	0–1	1 pkt przyznaje się za poprawne określenie sensu przedstawionej historii.
6a	Na przykład: emigrant, tułacz, pielgrzym, wygnaniec	0–1	1 pkt przyznaje się za podanie trzech odpowiednich rzeczowników.

6	6b	Na przykład: rozgoryczone niepomyślnym biegiem spraw w kraju / rozgoryczeni niepomyślnym biegiem spraw w kraju; wewnętrznie skłócone / wewnętrznie skłóceni; bierne / bierni; niezdolne do podjęcia konstruktywnych działań na rzecz ojczyzny / niezdolni do podjęcia konstruktywnych działań na rzecz ojczyzny; pozbawione nadziei / pozbawieni nadziei	0–1	1 pkt przyznaje się za podanie trzech poprawnych informacji.
	6c	Na przykład: święty, czysty, szczęśliwy, własny, znany	0–1	1 pkt przyznaje się za podanie czterech odpowiednich przymiotników.
7	7a	Na przykład: <ul style="list-style-type: none"> • tęsknota za utraconym na zawsze krajem, • chęć przeciwstawienia świata bliskiego i przyjaznego środowisku Paryża, wywołującemu w pocie emigrancie poczucie obcości, • pragnienie oderwania się od problemów życia na emigracji, • chęć ucieczki od nastrojów panujących wśród emigrantów. 	0–2	1 pkt przyznaje się za poprawne podanie dwóch powodów. 1 pkt przyznaje się za użycie w odpowiedzi równoważników zdań.
	7b	Na przykład: Dwór soplicowski został zbudowany na niewielkim pagórku, nad brzegiem ruczaju. Jest to niewielki drewniany dom o bielonych ścianach, wzniesiony na murowanych fundamentach. Otacza go brzoźowy gaj, a rosnące tam topole chronią go przed wiatrem. Obok dworu znajduje się duża stodoła, w której nie mieści się zboże. Widać także pola uprawiane niby ogrodowe grządki. Do domu wjeżdża się przez otwartą na oścież bramę, a wchodzi przez ganek, który jest co prawda zamknięty, ale łatwo się do niego dostać. Taki opis domu i okolicy tworzy atmosferę szczęścia, dobrobytu i bezpieczeństwa.	0–3	1 pkt przyznaje się za przedstawienie położenia domu zgodne z treścią utworu. 1 pkt przyznaje się za przedstawienie wyglądu dworu zgodne z treścią utworu. 1 pkt przyznaje się za przedstawienie otoczenia domu zgodne z treścią utworu.
8	Na przykład: a) Gospodarz Soplicowa okazywał	0–4	1 pkt przyznaje się za podanie jednego	

	<p>przywiązanie do tradycji narodowych i patriotycznych.</p> <p>b) Sędzia zachowywał zasady staropolskiej gościnności.</p> <p>c) W Soplicowie przestrzegano etykiety, czyli zasad grzeczności regulujących ludzkie zachowania i wyjaśniających, co jest właściwe dla wieku, płci i urzędu.</p> <p>d) W Soplicowie pielęgnowano szlacheckie zwyczaje.</p>		poprawnego wyjaśnienia.	
9	9a	Na przykład: Pana Cogito drażnią te zwroty, ponieważ nie mają nic wspólnego z prawdziwym zainteresowaniem drugim człowiekiem.	0–2	1 pkt przyznaje się za podanie poprawnego wyjaśnienia. 1 pkt przyznaje się za posłużenie się zdaniem złożonym podrzędnie, wskazującym na przyczynę rozdrażnienia Pana Cogito.
	9b	Na przykład: miejsce nieprzyjazne, niedające przytulnego schronienia i szczęścia; miejsce, gdzie nie czeka bohatera nic dobrego	0–1	1 pkt przyznaje się za poprawne wyjaśnienie znaczenia epitetu metaforycznego.
	9c	Na przykład: Uważa ją za dramatyczną. Jest pewien, że Pan Cogito będzie jej żałował.	0–1	1 pkt przyznaje się za zapisanie poprawnej odpowiedzi zgodnej z treścią utworu.
	9d	Na przykład: „obchodzi go własna rana” – obchodzi go ojczyzna zniewolona przez system totalitarny, doświadczona nieszczęściem, czuje potrzebę bycia ze swoimi, chce dzielić z nimi wspólny los „do wody dzieciństwa / do splątanych korzeni / do uścisku pamięci / do ręki twarzy / spalonych na rusztach czasu” – wraca do krainy dzieciństwa, zakorzenienia, tradycji, wspomnień, utraconego czasu, utraconych przyjaźni – do tego, co decyduje o jego tożsamości	0–2	1 pkt przyznaje się za poprawne objaśnienie jednej metafory.
<i>Płynie Odys Przenikliwy, Łzy źrenicą szuka domu...</i>				
10	a) kraina Feaków – królowa Arete, Nausyka, ślepiec Demodok, rzut dyskiem, pranie szat	0–6	1 pkt przyznaje się za poprawne przyporządkowanie jednemu znakowi wszystkich	

	<p>b) lotos – ziemia Lotofagów, zapomnienie</p> <p>c) Ismaros – zburzenie grodu, Kraina Kikonów, zabicie sześciu żeglarzy z każdego statku</p> <p>d) Nikt – Polifem, dwunastu śmiałków, upicie winem, wróżba wieszczka Telemosa, zagroda, modlitwa-prośba do Posejdona</p> <p>e) władca wiatrów – Eol, skórzany miech, wypędzenie Odysa</p> <p>f) Kalypso – tratwa, rozkaz Zeusa dotyczący wypuszczenia Odysa</p>		kich odpowiednich informacji.
11	<p>a) inwokacja</p> <p>b) epitet stały</p> <p>c) porównanie homeryckie</p>	0–3	1 pkt przyznaje się za podkreślenie poprawnej nazwy jednego środka stylistycznego.
12	<p>a) Nazwa części mowy: partykuła / partykuła wzmacniająca Funkcja w zdaniu: wzmacnia wypowiedź / wyraża emocje</p> <p>b) Nazwa części mowy: partykuła / partykuła pytająca Funkcja w zdaniu: tworzy pytanie / archaizuje tekst</p>	0–2	1 pkt przyznaje się za podanie poprawnej nazwy części mowy i określenie jej funkcji w jednym zdaniu.
13	<p>a) Antikleja, Leartes</p> <p>b) Itaka</p> <p>c) żonaty / żona Penelopa</p> <p>d) syn / syn Telemach</p> <p>e) król / władca Itaki</p> <p>f) Np. spryt, pomysłowość, rozważa, sprawiedliwość, podejrzliwość, ostrożność, zaradność, inteligencja, odwaga, dzielność, bezwzględność, ciekawość świata, dar wymowy pomagający oczarować kobiety i przekonać rozmówców.</p>	0–6	1 pkt przyznaje się za poprawne uzupełnienie w ankiecie jednego wymaganego pola.

14	<p>a) Powiedziała, że poślubi jednego z zalotników dopiero wtedy, gdy utka całun dla swojego teścia Laertes. Tymczasem dniami tkła, a nocami pruć tę tkaninę. W ten sposób odwlekła ślub aż o trzy lata.</p> <p>b) Telemach wyprawił się do Nestora i Menelaosa, żeby dowiedzieć się, jaki los spotkał jego ojca.</p> <p>c) Eurykleja obmywa nogi Odysowi i spostrzega bliznę na nodze / na udzie.</p> <p>d) Podstawą łoża był korzeń drzewa oliwnego, które zostało ścięte przez Odyseusza, a następnie upiękzone ozdobami ze złota, srebra i kości słoniowej.</p>	0–4	1 pkt przyznaje się za podanie pod jednym cytatem poprawnej i wyczerpującej informacji.
15	Na przykład: wierność, skromność, nieskazitelność	0–1	1 pkt przyznaje się za nazwanie dwóch cech bohaterki.
16	Na przykład: długa wędrówka, obfitująca w niebezpieczne i niezwykle przygody, w dramatyczne wydarzenia	0–1	1 pkt przyznaje się za poprawne określenie przenośnego znaczenia wyrazu.
Dwa powroty... – Pan Tadeusz			
17	<p>17 a) Na przykład: ubogi szlachcic, kłótlivy, porywczy, impulsywny; nosi przezwisko Wojewoda, choć nic nie znaczy w województwie, dumny</p>	0–2	<p>2 pkt przyznaje się za podanie pięciu właściwych cech bohatera.</p> <p>1 pkt przyznaje się za podanie czterech–trzech właściwych cech bohatera.</p>
	<p>17 b) Na przykład: Gerwazy odczytał gest Stolnika jako znak przebaczenia zabójcy, jednakże zignorował ten gest i mścił się na rodzinie Sopliców.</p>	0–1	1 pkt przyznaje się za sformułowanie poprawnej odpowiedzi.

<p>18</p>	<p><u>Ocena Stolnika</u> Gerwazy Na przykład: przedstawiciel wielkiego rodu, pan potężny, pobożny, szlachetny, uczciwy, sprawiedliwy, hojny dla chłopów, pozbawiony dumy i pychy wielkopańskiej, patriota, człowiek waleczny, dzielny, energiczny</p> <p>ksiądz Robak Na przykład: człowiek fałszywy, obłudny, dwulicowy, podstępny, chytry, przebiegły, zakłamany, wyrachowany, wykorzystujący Jacka do swoich celów</p> <p><u>Ocena uczucia łączącego Ewę z Soplką</u> Gerwazy Na przykład: Jacek zakochał się w córce Stolnika, a dziewczyna chyba odwzajemniała to uczucie. Dla Horeszki uczucie Jacka nie miało żadnego znaczenia, bo nie o takim mężu marzył dla córki. Adoratorowi podano czarną polewkę.</p> <p>ksiądz Robak Na przykład: Stolnik wiedział, że Jacek kocha Ewę i że jego córka odwzajemnia uczucie ubogiego szlachcica. Nie liczył się z ich uczuciami. Perfidnie uprzedził oświadczyzny Jacka, prosząc go o radę w kwestii znalezienia dla Ewy odpowiedniego męża.</p> <p><u>Powody pojawienia się Soplki przed zamkiem Horeszków w chwili napaści Moskali</u> Gerwazy Na przykład: Był w zмовie z Moskalami. Okazał się zdrajcą.</p> <p>ksiądz Robak Na przykład: Pojechał pożegnać się ze Stolnikiem, gdyż zamierzał stworzyć własny oddział wojskowy i wyjechać z Litwy, by walczyć z Rosjanami lub Tatarami.</p>	<p>0–3</p>	<p>1 pkt przyznaje się za bezbłędne uzupełnienie jednego wiersza tabeli.</p>
------------------	--	------------	--

W drogę bohaterów wpisany jest powrót do domu – *Mały Książę*

19	<p>Na przykład: stworzyć więzy – powołać do istnienia, połączyć się, powiązać wspólnymi zależnościami, zacząć czuć podobnie.</p> <p>oswoić – poznać, uczynić znanym, przyzwyczać się, przywyknąć, poczuć się swojsko.</p> <p>rozpoznawać kroki – odróżniać od innych; z daleka poznawać, wybierać z tłumu.</p> <p>powoli przybliżać się – zmniejszać dystans między sobą, coraz lepiej się poznawać.</p>	0–2	<p>2 pkt przyznaje się za poprawne wyjaśnienie znaczenia czterech wyrazów i zwrotów.</p> <p>1 pkt przyznaje się za poprawne wyjaśnienie znaczenia trzech wyrazów i zwrotów.</p>
-----------	--	-----	---

20. DEDYKACJA (0–4 pkt)

20.1	Realizacja tematu	0–1	1 pkt przyznaje się za nawiązanie do treści lektury.
20.2	Styl	0–1	1pkt przyznaje się za dostosowanie stylu do osoby adresata – jego wieku, pozycji, stopnia zażyłości.
20.3	Kompozycja	0–1	1 pkt przyznaje się za zachowanie formalnych wyznaczników dedykacji (nadawca, odbiorca, intencja, data).
20.4	Poprawność językowa i ortograficzno-interpunkcyjna	0–1	Wymagana odpowiedź bezbłędna językowo, ortograficznie i interpunkcyjnie.

21. RECENZJA (0–14 pkt)

21.1	Realizacja tematu	0–7	<p>1 punkt przyznaje się za podanie imienia i nazwiska autorki powieści.</p> <p>1 punkt przyznaje się za podanie dodatkowej informacji o autorce (np. o wykonywanym przez nią zawodzie).</p> <p>1 punkt przyznaje się za przedstawienie problematyki utworu (wystarczy nazwanie jednego problemu).</p>
-------------	-------------------	-----	--

			<p>2 pkt przyznaje się za podanie trzech trafnych argumentów mających zachęcić dorosłych do przeczytania książki (1 pkt – za podanie dwóch trafnych argumentów w funkcji perswazyjnej).</p> <p>1 punkt przyznaje się za subiektywną ocenę powieści.</p> <p>1 punkt przyznaje się za subiektywną ocenę przedstawionych postaci (wystarczy jednej postaci).</p>
21.2	Kompozycja	0–1	1 pkt przyznaje się za zredagowanie zwartej i spójnej wypowiedzi o odpowiednim układzie graficznym.
21.3	Styl	0–1	1 pkt przyznaje się za nadanie wypowiedzi charakteru recenzji (zastosowanie słownictwa opisującego, oceniającego i wyrażającego perswazję, tu: zachętę)
21.4	Poprawność językowa (frazologiczna, leksykalna, słowotwórcza, fleksyjna i składniowa)	0–2	<p>2 pkt – 2 błędy językowe</p> <p>1 pkt – 3 błędy językowe</p> <p>0 pkt – 4 błędy i więcej</p>
21.5	Poprawność ortograficzna	0–2	<p>2 pkt – praca bezbłędna</p> <p>1 pkt – 1 błąd</p> <p>0 pkt – 2 błędy i więcej</p>
21.6	Poprawność interpunkcyjna	0–1	Dopuszcza się 4 błędy.
<p>Uwaga! Nie przyznaje się punktów za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną, jeśli praca jest krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.</p>			

Informacje dodatkowe

1. Zadania oceniamy zgodnie z kluczem odpowiedzi. Przy każdym zadaniu wpisujemy czerwonym długopisem przyznaną liczbę punktów. Następnie punkty nanosimy na pierwszej stronie testu. Jeśli w schemacie punktowania wskazano kryteria, pod zadaniem wpisujemy przyznane punkty częściowe (np. 1, 1, 0).
2. Przy ocenie krótszych i dłuższych wypowiedzi stosowane są następujące kryteria poprawności stylistycznej i językowej: stylistyczna, frazeologiczna, leksykalna, gramatyczna (fleksyjna i słowotwórcza), składniowa, interpunkcyjna, ortograficzna (zob. *Encyklopedia języka polskiego* pod red. S. Urbańczyka i M. Kucały, wydanie trzecie poprawione i uzupełnione, Ossolineum, Wrocław–Warszawa–Kraków 1999, s. 36–38 i 381–382).

3. Jeśli wśród odpowiedzi poprawnych znajduje się odpowiedź błędna (błąd rzeczowy, logiczny), nie przyznajemy punktów. Poprawność językowo-stylistyczną sprawdzamy we wskazanych w kluczu zadaniach.
4. Jeśli w zadaniu 21. odpowiedź będzie krótsza niż połowa wymaganej długości, punkty przyznajemy tylko za realizację tematu.
5. Po odebraniu prac od uczniów sprawdzający zaznacza kolorem zielonym (otacza kółkiem) wszelkie uczniowskie skreślenia i nadpisanie oraz zapisuje na dole każdej strony liczbę takich skreśleń.

Przy ocenie prac nie uwzględnia się zaświadczeń o dysleksji, dysgrafii i dysortografii.